

Łączy nas krew, która ratuje życie.

23. Czym jest konflikt serologiczny?

Konflikt serologiczny występuje, gdy matka ma RhD- , ojciec RhD+, a dziecko po ojcu dziedziczy czynnik RhD+. W końcowym okresie ciąży, a przede wszystkim w czasie porodu, płodowe krwinki czerwone mogą dostać się do układu krążenia matki. Jeśli RhD dziecka jest dodatni, matka po kontakcie z krwią dziecka przy porodzie może zacząć wytwarzać przeciwciała. To przeciwciała mogą zagrażać kolejnemu dziecku, jeśli miałyby też dodatni RhD. Dlatego matkom z RhD- podaje się zawsze immunoglobulinę anty-D, która zapobiega powstaniu w organizmie matki niebezpiecznych dla dziecka przeciwciał.

Pojawiły się pytania, na które nie znasz odpowiedzi? Zaproś do szkoły eksperta z Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa, a rozwieje wszystkie wątpliwości uczniów. Możesz zachęcić uczniów do poszukiwania informacji na stronie www.twojakrew.pl lub zorganizować wycieczkę do najbliższego Centrum Krwiodawstwa. Dane kontaktowe wszystkich placówek znajdziesz na podanej stronie www.twojakrew.pl

Pomocnik nauczyciela,
czyli jak odpowiedzieć
na trudne pytania uczniów

Program polityki zdrowotnej „Zapewnienie samowystarczalności Rzeczypospolitej Polskiej w krew i jej składniki na lata 2015-2020” finansowany przez ministra zdrowia.

*twoja krew
moje życie*
www.twojakrew.pl

Ministerstwo Zdrowia
www.mz.gov.pl

NCK
NARODOWE CENTRUM KREW
www.nck.gov.pl

1. Gdzie można oddawać krew?

Krew można oddać w każdym z 23 Centrów Krwiodawstwa i Krwiolecnicstwa, w ich oddziałach terenowych lub w punktach pobrań mobilnych. Adresy Centrów można znaleźć na stronie www.twojakrew.pl

2. Przygotowanie do oddawania krwi – czy można jeść?

Tak, na donację koniecznie trzeba przyjść po posiłku. Ważne jest tylko, by jedzenie nie było tłuste. Przed oddaniem krwi należy wypić sporą ilość wody lub soku, żeby nawodnić organizm.

3. Ile krwi można oddać jednorazowo?

Najczęściej jednorazowo oddaje się 450 ml krwi pełnej.

4. Czy trzeba znać swoją grupę krwi?

Nie. Za każdym razem laboratorium oznacza grupę pobranej krwi. Należy pamiętać, że krew każdej grupy jest potrzebna. To, że mamy krew popularnej grupy oznacza, że więcej osób jej potrzebuje.

5. Kiedy można zacząć oddawać krew?

Po ukończeniu 18. roku życia.

6. Jak długo trwa pobieranie krwi?

Pobranie krwi trwa ok. 20 minut.

7. Czy oddanie krwi jest bezpieczne?

Krwiodawstwo jest bezpieczne zarówno dla dawcy, jak i biorcy. Dawca jest badany przed donacją, a jego krew przed podaniem biorcy.

8. Czy podczas oddania krwi można się zarazić, np. HIV?

Nie ma takiej możliwości. Wszystkie sprzęty używane do pobierania krwi są jednorazowe.

9. Jak często można oddawać krew pełną?

Mężczyzna może w ciągu roku oddać krew pełną 6 razy a kobieta 4 razy – nie częściej niż co 8 tygodni.

10. Czy można się uzależnić od oddawania krwi?

Nie. Organizm po donacji wytwarza tylko brakującą ilość krwi. Nigdy nie produkuje jej w nadmiarze, więc nie będzie odczuwał potrzeby przeprowadzenia kolejnej donacji. Można poprzestać na jednorazowym oddaniu krwi, ale większość Krwiodawców decyduje się na regularne oddawanie krwi, by pomagać potrzebującym.

11. Jakie są przeciwwskazania do oddawania krwi?

Krew mogą oddawać tylko osoby zdrowe. To znaczy takie, które nie mają cukrzycy, poważnych chorób układu krążenia, układu oddechowego, układu pokarmowego, nerwowego, chorób skóry czy nie są nosicielami chorób zakaźnych (żółtaczkę, HIV). Listę przeciwwskazań znajdziecie na stronie www.twojakrew.pl

Czasowo nie mogą oddać krwi m.in.:

- osoby, które były leczone krwią w ciągu ostatnich 6 miesięcy,
- osoby, które przeszły poważny zabieg chirurgiczny lub badania endoskopowe (np. gastroskopię) w ciągu ostatnich 6 miesięcy,
- osoby, które wykonywały tatuaż, akupunkturę, przekłuwały uszy lub inne części ciała w przeciągu ostatnich 6 miesięcy,
- osoby, które przechodziły drobny zabieg chirurgiczny lub usuwały ząb w przeciągu ostatnich 7 dni,
- kobiety 6 miesięcy po porodzie, w czasie miesiączki i 3 dni po jej zakończeniu.

Wszystkie przeciwwskazania znajdziecie na stronie www.twojakrew.pl

Przed donacją wykonuje się wstępne pobranie krwi, po czym dawcę zawsze bada lekarz, aby upewnić się, że donacja jest dla niego bezpieczna.

12. Czy można oddawać krew, jeżeli uprawia się sport?

Tak. Tylko przed oddaniem krwi należy być wypoczętym, a w dniu donacji, po pobraniu, unikać intensywnego wysiłku.

13. Czy tatuaż lub przekłucie części ciała dyskwalifikują z oddania krwi?

Tak, czasowo. Trzeba tylko odczekać wymagany czas po wykonaniu zabiegu.

14. Czy w Polsce można oddawać krew za pieniądze, ile kosztuje krew?

Krwiodawstwo w Polsce jest honorowe, co oznacza, że Dawcy nie otrzymują wynagrodzenia za oddaną krew i jej składniki. Honorowi Krwiodawcy oddają krew bezinteresownie.

15. Co produkuje się z krwi?

Krew i jej składniki wykorzystuje się w leczeniu różnych chorób oraz do wytwarzania leków ratujących życie. Koncentrat krwinek czerwonych stosuje się w leczeniu osób po wypadkach oraz u pacjentów z anemią a płytki krwi wykorzystuje się w leczeniu osób z białaczką i innymi chorobami krwi.

16. Jakie są przywileje związane z oddawaniem krwi?

Po oddaniu krwi Krwiodawcy przysługuje: czas wolny od pracy lub nauki, w uzasadnionych przypadkach zwrot kosztów podróży do Centrum Krwiodawstwa, ekwiwalent energetyczny (np. czekolady), wyniki badań krwi, odliczenie rocznej darowizny krwi w zeznaniu podatkowym. Kobiety, które oddadzą co najmniej 5 litrów krwi i mężczyźni, którzy oddadzą co najmniej 6 litrów krwi otrzymują tytuł Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi. Tytuł ten upoważnia ich do otrzymywania bezpłatnych leków podstawowych i uzupełniających. W przychodniach i aptekach Honorowi Krwiodawcy obsługiwani są poza kolejnością.

17. Jak długo krew jest przechowywana?

Krew po donacji rozdzielana jest na składniki, które przechowuje się osobno. Z koncentratu czerwonych krwinek można korzystać do 42 dni, osocze jest przydatne przez 3 lata, a płytki krwi tylko przez 5-7 dni.

18. Czy dostanę wyniki badań?

Tak. Wystarczy poprosić o kopię wyników badań w rejestracji.

19. Czy można oddać krew konkretnej osobie?

Nie. Oddawanie krwi jest anonimowe. Więc oddana krew nie zostanie podpisana i nie trafi do konkretnej potrzebującej jej osoby.

20. Czy można oddawać krew po alkoholu?

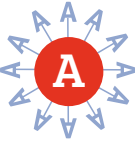
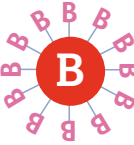
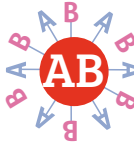
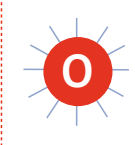

Nie. Alkohol znajdujący się we krwi Dawcy jest niebezpieczny dla organizmu Biorcy. Przed oddaniem krwi należy powstrzymać się od picia alkoholu również w dniu poprzedzającym donację. Na kilka godzin przed oddaniem krwi należy również ograniczyć palenie papierosów.

21. Które grupy krwi są najbardziej potrzebne?

Wszystkie grupy są tak samo ważne. Prawdą jest, że dla osób z grupami rzadziej występującymi trudniej jest znaleźć dawców. Ale potrzebni są też dawcy grup często występujących, gdyż tu obowiązuje zasada mówiąca o tym, że „im więcej osób ma daną grupę krwi, tym więcej jest osób chorych i poszkodowanych w wypadkach z taką właśnie grupą krwi”.

22. Z czego wynika podział na grupy krwi układu ABO?

Na powierzchni krwinek czerwonych istnieją substancje grupowe, które decydują o przynależności do określonej grupy krwi. W osoczu krwi zaś znajdują się przeciwciała skierowane przeciwko nieobecnej substancji grupowej.

ANTYGENY UKŁADU GRUPOWEGO ABO				
	GRUPA A	GRUPA B	GRUPA AB	GRUPA O
RODZAJE KRwinek CZERWONYCH				
ANTYGENY NA POWIERZCHNI KRwinek CZERWONYCH	↑ antygen A	↑ antygen B	↑ ↑ antygen A i B	brak antygenów
PRZECIWCIAŁA OBECNE W OSOCZU	 anty-B	 anty-A	brak przeciwciał	 anty-A i anty-B

		DAWCA							
GRUPA z RhD		O-	O+	A-	A+	B-	B+	AB-	AB+
BIORCA	O-	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
	O+	✓	✓	✗	✗	✗	✗	✗	✗
	A-	✓	✗	✓	✗	✗	✗	✗	✗
	A+	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	✗
	B-	✓	✗	✗	✗	✓	✗	✗	✗
	B+	✓	✓	✗	✗	✓	✓	✗	✗
	AB-	✓	✗	✓	✗	✓	✗	✓	✗
	AB+	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Zasady doboru krwinek czerwonych do przetoczenia w zależności od grupy krwi dawcy i biorcy

I tak:

- gr. A (ma przeciwciała anty-B, więc biorca może otrzymać tylko krwinki czerwone A lub O),
- gr. B (ma przeciwciała anty-A, więc biorca może otrzymać tylko krwinki czerwone B lub O),
- gr. AB (nie posiada przeciwciał, czyli biorca może otrzymać krwinki czerwone wszystkich grup),
- gr. O (ma przeciwciała anty-A i anty-B, czyli biorca nie może otrzymać krwinek czerwonych grup A, B czy AB, a może otrzymać tylko krwinki czerwone O).

Istotny jest też czynnik RhD.

U 85% ludzi występuje czynnik D, który określa przynależność do grupy RhD dodatniej. U pozostałych 15% czynnik ten nie występuje i zalicza się ich do grupy RhD ujemnej.

Osoby RhD ujemne nie mogą otrzymywać krwinek czerwonych RhD dodatnich.